

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ**

**-Управа за ветерину-
323-02-12842/2020-05**

Датум: 25.11.2020. године

Београд

**План
спровођења ентомолошких испитивања
у циљу мониторинга и надзора болести плавог језика на подручју
Републике Србије**

Овим Планом се ближе прописује начин спровођења ентомолошких испитивања у циљу надзора над болешћу плавог језика (у даљем тексту: БПЈ) према *Правилнику о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2020.годину* ("Сл.гласник РС", број: 25/2020 и 118/2020), (у даљем тексту: Програм мера) и *Правилнику о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијања и искорењивања заразне болести плавог језика, као начин њиховог спровођења* („Сл. гласник РС“ бр. 18/2009 и 95/14) (у даљем тексту: Правилник).

Вектори болести:

БПЈ се преноси инсектима из рода *Culicoides*. Способност *Culicoides* врста да се заразе и преносе вирусе повезане су са сезонском бројности и избору домаћина и то је један од фактора који одређује улогу поједињих врста *Culicoides-a* у појави и ширењу БПЈ. Утврђивање биодиверзитета и сезонске динамике појављивања из тих разлога имају кључну улогу у мониторингу и предузимању потребних мера превентиве и контроле БПЈ.

Досадашња истраживања омогућила су да се сагледа фаунистика *Culicoides* врста које се срећу у Србији. У Србији су доминантне *Culicoides spp.* из *Obsoletus* комплекса и *Culicoides spp.* из *Pulicaris* комплекса, док су остале врсте мање заступљене. До сада су установљени *Culicoides obselentus/scoticus Culicoides pulicaris*, *C. tuberculatus* и *C. parroti*, врсте које се најчешће срећу у централној Европи и западном Балкану. Микроклимат наше земље са великим ареалима потребних животних услова за развој ових ceratophagonidae погодује њиховом присуству у појединим срединама (слично ке и са другим "правим" комарцима). Недовољно регулисане хидролошке прилике још више им иду на руку поготову у топлијим климатским условима.

Ентомолошка испитивања

Ентомолошка испитивања, у оквиру овог мониторинга имају за циљ одређивање присуства и динамике вектора болести, њихове идентификације као и доказивање периода године када вектори нису присутни, односно периода сезонски слободног од БПЈ. Због тога ће се вршити континуирана ентомолошка испитивања у току целе године. Такође ће се пратити и остали параметри везани за саме инсекте (заступљеност полова, проценат непигментисаних (младих) женки, женки које су узеле крв и гравидних женки *Culicoides-a*)

који су неопходни за анализу векторског капацитета и векторске компетентности нађених врста. Због тога ће се вршити континуирана ентомолошка испитивања у току целе године.

Надлежни научни и специјалистички институти, извршиће постављање апарата – лампи за хватање вектора болести плавог језика (хваталица) и континуирано хватање инсеката помоћу постављених лампи. Хваталице се постављају на:

1. сталне локације и
2. привремене локације.

Сталне локације:

У сваком округу одређују се најмање 2 локације. Узорковање инсеката вршиће се у току читаве године (почев од 01.12.2020. до 30.11.2021.), једанпут у две недеље (два пута месечно).

Привремене локације:

У случају појаве болести плавог језика, поставиће се хваталице на привремене локације, чији се број одређује на основу анализе ризика.

При узорковању се попуњава „Упут за слање материјала“ (*Образац 1*).

Узорци се са пропратном документацијом ради ентомолошких испитивања достављају у Научни институт за ветеринарство „Србије“ у Београду, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ у Новом Саду и Ветеринарски специјалистички институт „Краљево“ у Краљеву, према следећој територијалној подели:

	НИВ СРБИЈЕ БЕОГРАД	НИВ НОВИ САД НОВИ САД	ВСИ „КРАЉЕВО“ КРАЉЕВО
1.	НИВ Србије, Београд	НИВ „Нови Сад“ Нови Сад	ВСИ „Краљево“ Краљево
2.	ВСИ „Панчево Панчево“	ВСИ „Суботица“ Суботица	ВСИ „Niш“ Ниш
3.	ВСИ „Пожаревац“ Пожаревац	ВСИ „Сомбор“ Сомбор	
4.	ВСИ „Шабац“ Шабац	ВСИ „Зрењанин“ Зрењанин	
5.	ВСИ „Зајечар“ Зајечар		
6.	ВСИ „Јагодина“ Јагодина		

У случају добијања ентомолошког позитивног резултата Научни институт за ветеринарство Србије, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ и Ветеринарско специјалистички институт „Краљево“ о томе обавештавају: 1) Управу за ветерину 2) надлежног ветеринарског инспектора и 3) ветеринарски институт са чијег епизоотиолошког подручја потиче узорак.

Извештаји и фактурисање:

Научни и специјалистички ветеринарски институти до 10. у месецу за претходни месец достављају „извештај о обиму узорковања“ (*Образац 2*).

Научни институт за ветеринарство Србије из Београда, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ из Новог Сада и ВСИ „Краљево“ из Краљева до 15. у месецу за претходни месец достављају: „извештај о обиму узорковања“ (*Образац 2*), „збирни извештај“ о извршеним ентомолошким (детерминација куликоида) испитивањима (*Образац 3*) са пратећом документацијом (Упут за слање материјала и припадајући извештај о извршеним дијагностичким испитивањима).

Институт, односно Национална референтна лабораторија за БПЈ, такође припрема и годишњи извештај о ентомолошким испитивањима (*Образац 4*)

Ветеринарски институти уз извештаје достављају и фактуру о обављеним пословима насловљену на Министарство полјопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за ветерину, ул. Омладинских бригада бр. 1, 11070 Нови Београд.

Надзор над спровођењем овог програма вршиће надлежни ветеринарски инспектор.

Ценовник услуга (Цене су приказане без ПДВ):

1. Узорковања инсеката са слањем у надлежну лабораторију: 1.500,00 динара (у цену је урачуната набавка хваталица)
2. Ентомолошка испитивања: 1.000,00 динара по узорку

В.д. директора

Емина Милакара

Образац 1

НИВ/ВСИ _____
Број: _____

Упут за слање материјала

Датум: _____

Предмет: Узорковање материјала за болест плавог језика:

Ред.	узорак	Ознака узорка

- а) Датум узорковања: _____ ГПС координате: _____
б) насељено место: _____ општина: _____
ц) _____ управни округ
д) власник/држалац: _____
е) ИД газдинства: _____
ф) напомена (подаци од важности у епизоотиологији БПЈ):

Одговорно лице института

Образац 2

НИВ/ВСИ _____
Број:

Датум: _____

**ИЗВЕШТАЈ О ОБИМУ УЗОРКОВАЊА У ОКВИРУ ПРОГРАМА НАДЗОРА И
МОНИТОРИНГА НА БОЛЕСТИ ПЛАВОГ ЈЕЗИКА
НА ТЕРИТОРИЈИ _____ ОКРУГА,
ЗА МЕСЕЦ _____ 2020/2021 ГОДИНЕ**

Ред.бр.	Округ	Број узорака	Број узорака послатих у НРЛ

Одговорно лице института

Образац 3

НИВ _____
Број: _____

Датум: _____

**ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ
НАЦИОНАЛНЕ РЕФЕРЕНТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ
О ОБИМУ УЗОРКОВАЊА И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА
У ОКВИРУ ПРОГРАМА НАДЗОРА И МОНИТОРИНГА НА
БОЛЕСТИ ПЛАВОГ ЈЕЗИКА
ЗА МЕСЕЦ _____ 2020/2021 ГОДИНЕ**

Ред.бр.	Институт	Округ	Број узорака	Ентомолошко испитивање	Напомена

Напомена: уз збирни извештај доставити појединачне лабораторијске извештаје

Одговорно лице института

Образац 4

ВСИ/НИВ _____

Број: _____

Датум: _____

**ЗБИРНИ ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
НАЦИОНАЛНЕ РЕФЕРЕНТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ
О ОБИМУ УЗОРКОВАЊА И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА
У ОКВИРУ ПРОГРАМА НАДЗОРА И МОНИТОРИНГА НА
БОЛЕСТ ПЛАВОГ ЈЕЗИКА
2020/2021**

Ред.бр.	Институт	Округ	Број узорака	Ентомолошко испитивање	Напомена

Одговорно лице института
